

SAKSBEHANDLER
Marit Vestvik
Kaare Stang

VÅR REF.
22/01995-3

DERES REF.

VÅR DATO
13.06.2023

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Anne-Lise Torvund
Vikoddenveien 14
1930 Aurskog

Lars O. Toverud
Vækerøveien 124a
0383 Oslo

Skogfinneplassen Mikkelerud, gnr./bnr. 172/3, 5, 7-11, 29 og 36, Aurskog-Høland kommune – Vedtak om fredning

Skogfinneplassen Mikkelerud, Foto: Riksantikvaren

Vi viser til tidligere utsendt fredningsforslag for Mikkelrud datert 26. 04. 2022, utarbeidet av Viken fylkeskommune. Forslaget har vært på høring hos berørte parter og instanser. På grunnlag av dette fattet Riksantikvaren følgende vedtak:

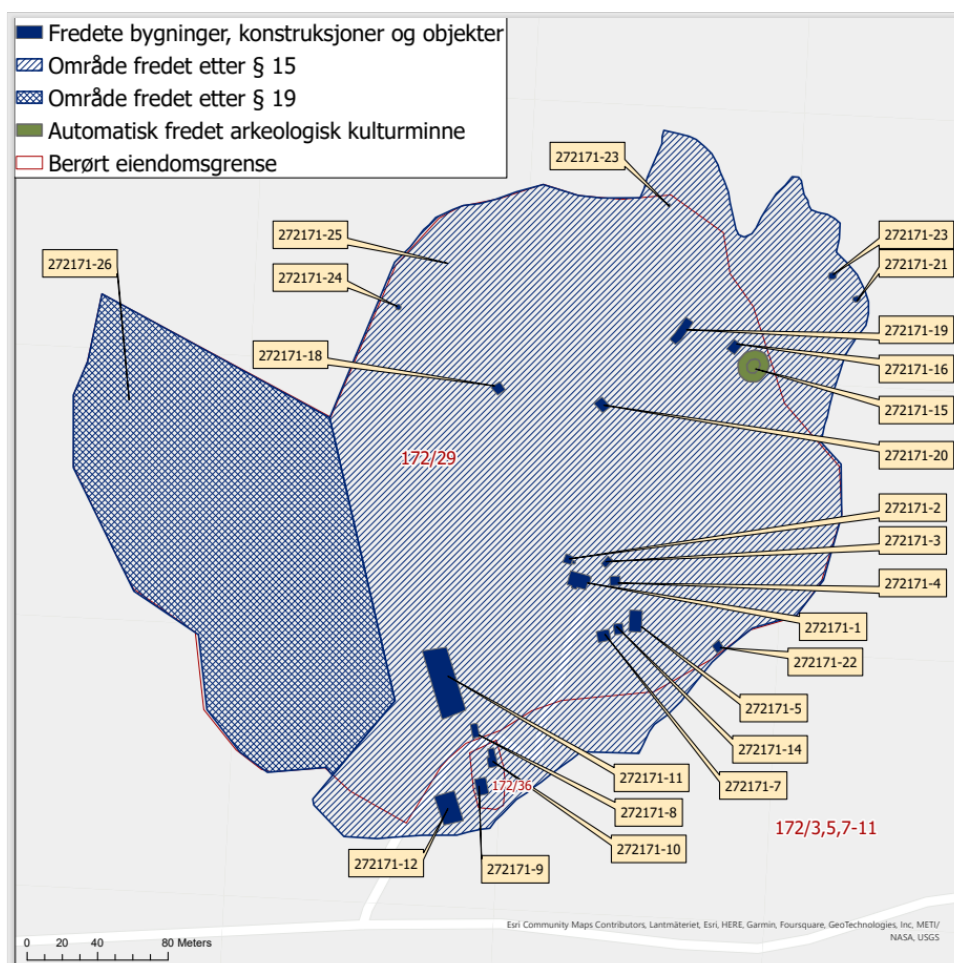
VEDTAK:

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 § 15 og § 19 freder Riksantikvaren skogfinneplassen Mikkelrud, gårds- og bruksnr. 172/3,5, 7-11,29 og 36 i Aurskog-Høland kommune

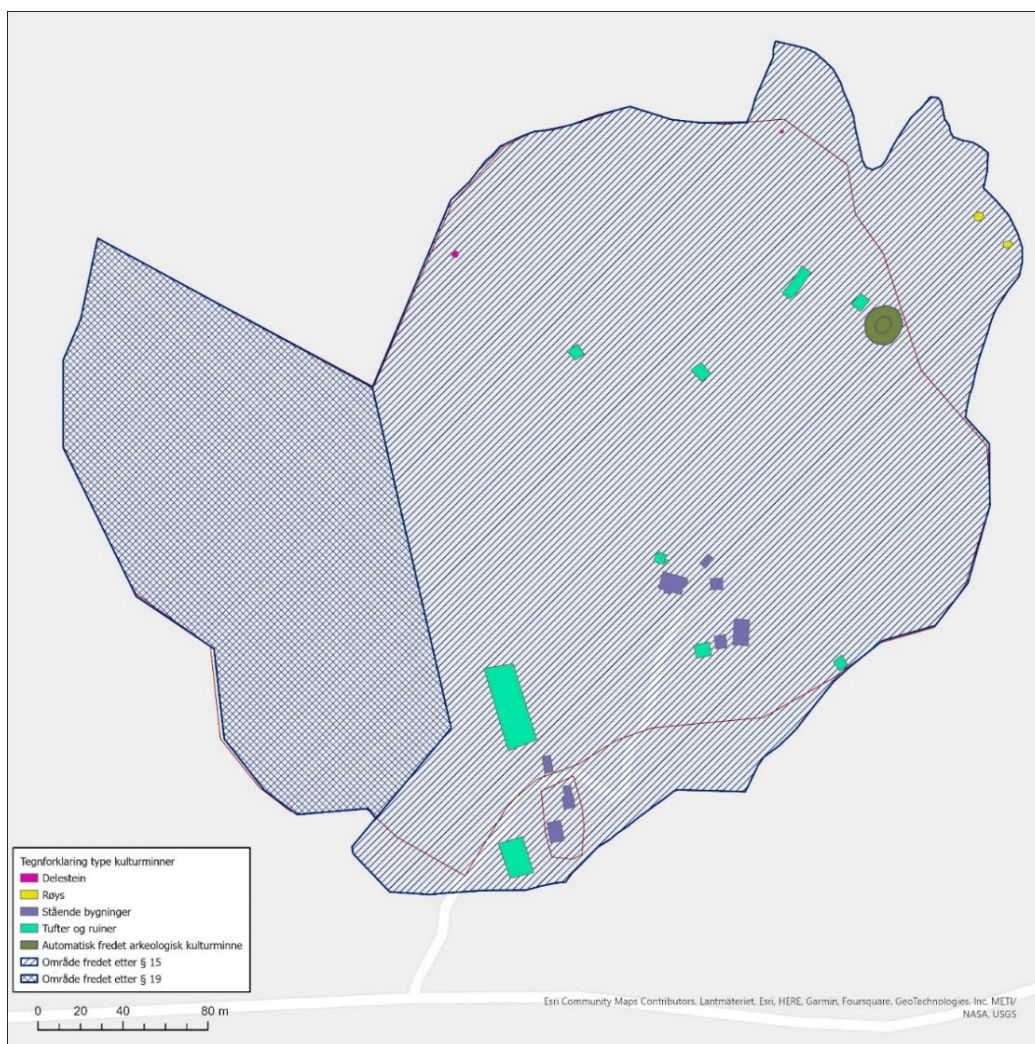
Omfanget av fredningen

Fredningen omfatter bygninger, bygningsrester, tufter og et omkringliggende område med spor etter eldre landbruksdrift på plassen Mikkelrud og det tilliggende skoghuvære Sætertun på eiendommene gnr/bnr 172/29 og 172/36 og deler av gnr/bnr 172/3, 5, 7-11.

Fredningen omfatter kulturminnet og området som avmerket på kartet nedenfor:

Kart som viser fredningsområdet med kulturminne-ID

Kart som viser fredningsomfanget med tegnforklaring som viser hvilke typer kulturminner som fredningsvedtaket omfatter.

Fredningen etter kulturminneloven § 15 omfatter:

Navn på objekt	Kulturminne-ID	Gnr./bnr.	Bygningsnummer/ evt. koordinater	Omfang (eksteriør og / interiør)
Mikkelrud				
Våningshus	272171-1	172/29	150188059	eksteriør/interiør
Potetkjeller	272171-2	172/29	150186781	eksteriør
Uthus/utedo	272171-3	172/29	300446824	eksteriør
Stabbur	272171-4	172/29	150171342	eksteriør/interiør

Låve	272171-5	172/29	150171350	eksteriør/interiør
Stall (fjøs)	272171-14	172/29	150171369	eksteriør/interiør
Sætertun				
Hytte/skoghusvære	272171-9	172/36	150171407	eksteriør
Stall /uthus	272171-10	172/36	150171385	eksteriør
Garasje	272171-8	172/29	150171423	eksteriør
Område fredet etter § 15 (områdefredning kulturlandskap)	272171-25	172/3,5, 7-11, 29 og 36		
Mølle (ruin)	272171-11	172/9		
Sag (ruin)	272171-12	172/3, 5, 7-11		
Tuft	272171-13	172/29		
Tuft	272171-16	172/29		
Rydningrøys	272171-17	172/3, 5, 7-11		
Tuft	272171-18	172/29		
Tuft	272171-19	172/29		
Tuft	272171-20	172/29		
Rydningrøys	272171-21	172/3, 5, 7-11		
Tuft	272171-22	172/29		
Delestein	272171-23	172/29		
Delestein	272171-24	172/29		

Fredningen omfatter bygningenes eksteriør inkludert konstruksjoner, bygningsdeler, fasadekomposisjon, materialbruk og overflatebehandling.

Fredningen omfatter interiøret i våningshus, stabbur, låve og stall (fjøs). Planløsning, dører, listverk, ildsteder, materialbruk, detaljering og fast inventar inngår i fredningen.

Fredningen omfatter rester av mølle og sag.

Område som er fredet etter kulturminneloven § 15:

Fredningen etter § 15 omfatter et større område på eiendommene gnr/bnr 172/29 og 172/36. I sør og i nordøst omfatter fredningen en mindre del av, et tilgrensende område på eiendommen gnr/bnr 172/3, 5, 7-11. Innenfor fredningsområdet omfatter fredningen tufter, merke-/ delesteiner, vannhull, veifar, steingjerde, ødeåkre og rydningsrøyser. Området er avmerket på kart over.

Automatisk fredete kulturminner:

Innenfor fredningsområdet ligger det også en grav som er eldre enn 1537. Den er automatisk fredet etter kulturminneloven § 4. Fredningen innebærer ikke endring i fredningsstatus for automatisk fredete kulturminner.

Fredningen etter kulturminneloven § 19 omfatter:

Et utomhusområde mot vest, ved og delvis i Tjennsmyra, som utgjør øvrige deler av eiendommen gnr/bnr 172/29, fredes etter § 19.

Områdefredningen er avmerket på kart over.

Kulturminne-ID 272171-26.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å sikre og bevare skogfinneplassen Mikkeldrud som et kulturhistorisk og bygningshistorisk viktig eksempel på en tradisjonell skogfinneplass med opprinnelse tilbake til 1600-1700-tallet og med stående bygninger fra 1800- og 1900-tallet.

Formålet med fredningen er videre å bevare skogfinneplassen Mikkeldrud som en skogfinsk gård, som har flere tradisjonelle bygninger, tunstruktur og omkringliggende kulturlandskap som er godt bevart. Dette sikrer og formidler kunnskap knyttet til trekk fra en typisk skogfinsk gård, sammenhengen mellom bygninger og landskap og utnyttelse av naturressurser og landskap.

Formålet med fredningen er i tillegg å vise den geografiske spredningen av innvandringen og bosettingen av den skogfinske befolkningen til grensetraktene mot Sverige i tidligere Akershus fylke.

Formålet med fredning etter kulturminneloven § 15:

Fredningen skal sikre bygninger, bygningsrester/ruiner og sammenhengen mellom bygningene. Fredningen av eksteriøret skal sikre bærekonstruksjoner, hovedstrukturer, arkitektonisk uttrykk, bygningsdeler og detaljering.

Fredningen av bygningenes interiør skal sikre rominndeling, konstruksjoner, bygningsdeler, ildsteder, overflater og detaljering. Båser i stallen (fjøsset), Kulturminne-ID 272171-14, inngår i fredningen.

Fredning av området etter kulturminneloven § 15 skal sikre helheten og sammenhengen mellom skog, slåttemark og bebyggelsen på en tradisjonell skogfinneplass. Fredningen skal sikre rommet mellom bygningene og tunstruktur, slåttemark, ødeåker, eldre tufter, merke-/ delestener, vannhull, veifar, steingjerde og rydningsrøyser som viser plassens utvikling og virksomhet gjennom tidene.

Formålet med fredning av område etter kulturminneloven § 19:

Fredning etter kulturminneloven § 19 skal bevare områdets karakter, at området ikke blir bebygget og at en søker å opprettholde eksisterende og eldre bruk.

Bestemmelser i kulturminneloven som gjelder for det fredete kulturminnet

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid.

Kulturminne fredet etter kulturminneloven § 15

1. Det er ikke tillatt å rive, flytte eller skade bygninger og konstruksjoner eller deler av disse.
2. Det er ikke tillatt å bygge om eller endre konstruksjoner og bygningers eksteriør eller interiør som inngår i fredningen. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5.
3. Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandringer av overflater eller annet arbeid ut over vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør, interiør eller konstruksjoner er ikke tillatt. Unntatt fra dette er eventuelle dokumenterbare tilbakeføringer, jf. pkt. 5.
4. Alt vedlikehold og all istandsetting skal skje med materialer og metoder som er i tråd med bygningenes og konstruksjonens egenart og på en måte som ikke reduserer de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene.
5. Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan tillates i særlige tilfeller under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Det tillates å gjenoppføre fjøs ved låvens nordre gavlvegg, forutsatt at betingelsen over er innfridd.
6. Utover ordinær skjøtsel er det ikke tillatt å gjøre endringer i grøntarealene som vil kunne endre anleggets karakter.
7. Skjøtsel av grøntarealet må foregå med metoder som er i tråd med anleggets egenart og på en måte som ikke reduserer de kulturhistoriske verdiene. Ødeåkrene i skogen utenfor dagens innmark skal bevares.
8. Tilbakeføringer av grøntarealer som ikke har vært i hevd de siste tiårene kan tillates i særlige tilfeller under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten
9. Fredningen skal ikke være til hinder for fortsatt drift av landbruks- og skogarealene så fremt driften ikke forringer de kulturhistoriske verdiene. Flatehogst, utover det som er del av en tilbakeføring av tidligere slåttemark, er ikke tillatt. Det er viktig å opprettholde skog i randsonene.

Kulturminne fredet etter kulturminneloven § 19

10. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg og utvidelse av vei eller parkeringsplass, oppsetting av gjerder, skilt, endring av beplantning eller belegg, planering, utfylling og andre landskapsinngrep.

Følger av fredningen

Lovhenvising

Når det gjelder behandlingen av fredete kulturminner og områder, vises det til kulturminneloven §§ 15a, 16, 17 og 18 og 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljer som kledning, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal, så langt som mulig, skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk, og ellers i samsvar med fredningsbestemmelsene.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises det til Riksantikvarens informasjonsblader.

Dispensasjon

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven §§ 15a og § 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. på visse vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes.

Økonomisk tilskudd

Det er anledning til å søke statlige tilskudd til vedlikehold og istandsettingsarbeider. Søknad sendes til fylkeskommunen.

Dersom det etter § 15a blir gitt dispensasjon med vilkår som virker fordyrende på arbeidet, skal det gis helt eller delvis vederlag for utgiftsøkningen, jf. § 15a annet ledd.

Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

Kort karakteristikk av kulturminnet

Mikkelrud er en skogfinsk gård med flere karakteristiske skogfinske trekk i form av bygninger, tunstruktur og kulturlandskap. Mikkelrud ligger på Mangenskogen, et stort sammenhengende skogsområde i Aurskog-Høland og Nes kommuner like ved svenskegrensen. Området har hatt en omfattende skogfinsk bosetting. Innvandringen til dette området har skjedd både nordfra, det som i dag er kjent som Finnskogen, og direkte over grensen fra Sverige. I skriftlige kilder er det dokumentert bosetting på Mikkelrud tilbake til 1723. Funn av kullrester i bakken tyder på at det har vært drevet svedjebruk, en form for jordbruk hvor dyrking foregår i askelag etter at skogbunnen er brent, og at plassen dermed kan ha vært bosatt enda tidligere.

Mikkelrud er en av få godt bevarte skogfinneplasser i Akershusområdet i Viken fylke. Gården består av våningshus, stabbur, låve og stall/fjøs, og en potetkjeller og uthus/utedo fra 1800-tallet. Bygningstilbygget framstår i en organisk tunstruktur typisk for skogfinneplassene. Bygningene er plassert i landskapet der det naturlig ligger til rette for det; sørvendt på en liten forhøyning i terrenget, omgitt av slåtteeenger og skog. I kulturlandskapet er det gjort arkeologiske undersøkelser utført av Viken Fylkeskommune. Disse viser flere bygningstufter og ruiner etter et mølleanlegg som bestod av to demninger, voller og kvernhus samt en oppgangssag fra siste halvdel av 1800-tallet. I tilknytning til oppkjørselen og adkomsten til Mikkelrud ligger skogshusværet Sættertun, som var boplass for skogsarbeidere. Skogsarbeid var også et viktig levebrød for befolkningen på Mikkelrud. Nede ved Sættertun er det foruten hovedhuset / stua, en garasje og uthus (som er to sammenbygget hus), uthus (med innredet utedo i uthusdel) og stall.

Plassen ligger i et lett skrånende terreng, bygningene med tunet er omgitt av åpne enger og driftsflater (tidligere dyrkningsflater/åkre) og skog. Kulturlandskapet er innholdsrikt og mangefasettert med spor etter varierte utnyttelser av landskap, og utgjør en viktig del av fredningen. Noe av arealet har vært oppdyrket, men store deler har vært, og er fremdeles, slåtteeenger som vitner om den eldre driften av plassen. Spredt omkring i terrenget er det eldre hustufter og ruiner etter tidligere byggverk. Det er også spor etter eldre jordbruksdrift med merke-/delesteiner, vannhull, veifar, steingjerde og rydningsrøyser.

De skogfinske plasser som fantes i området har vært knyttet sammen av et nettverk av ferdssåre- og stier. Flere av disse ferdssårene- og stiene finnes fremdeles.

Mikkelrud har vært en husmannsplass med ulike eiere opp igjennom tiden. Plassen har hele tiden hatt skogfinsk bosetting. Fram til 2008 var Mikkelrud bebodd av ekteparet Anne og Johan Haug, som var de siste i en rekke av etterkommer etter Johan Larsen Savolainen som kom til Mikkelrud i 1797.

Mikkelrud er i stor grad bevart slik den var i Anne og Johan Haug sin tid. Ekteparet kjøpte husmannsplassen i 1953 og drev den som et småbruk. Det var Anne som drev plassen, hvor det var både sauer og en hest, mens Johan hadde lønnsarbeid og arbeidet i skogen og ved ulike bedrifter på Aurskog og i Bjørkelangen. Et nyere bolighus ble satt opp, men i dag er det bare grunnmuren som står igjen.

I 2010 ble Mikkelrud kjøpt av Anne-Lise Torvund. Bygningene var på dette tidspunktet i svært dårlig stand. Den nye eieren har lagt ned et stort arbeid med å restaurere bygningene og holde slåtteeengene i hevd. Det utføres et omfattende arbeid med å skjømte engene på tradisjonelt vis.

Kulturlandskap med viktige naturverdier

Slåttemark er en av de mest artsrike naturtypene vi har. Deler av fredningsområdet som utgjør Mikkelrud ligger innenfor et område som er registrert som et verdifullt kulturlandskap, naturtype slåttemark, med verdi svært viktig. (Miljødirektorats Naturbase og Miljøstatus, registreringsdato 15.7.2010). Kulturlandskapet på Mikkelrud ble også utvalgt slåttemark i Akershus i 2010 (Handlingsplan for slåttemark). Fylkesmannen i Oslo og Akershus (nå Statsforvalteren i Oslo og Viken) har også tidligere foretatt en kulturlandskapsregistrering her (1994). En naturtypekartlegging ble deretter utført i 2008 og en skjøtselsplan utarbeidet i 2010. Mikkelrud er en av få plasser hvor slåtteeengene fremdeles holdes i hevd på tradisjonell måte. Engene skjømtes på samme måte som det har blitt gjort i over 300 år. De har vært slått med ljà og i liten grad gjødslet. Engarealet er blitt noe redusert de siste 10-20 årene. Omkring 150-170 forskjellige plantearter er registrert. Mange av artene er rødlistearter. Østlandets største bestand av Solblom finnes på Mikkelrud. Området er ifølge Statsforvalteren i Oslo og Viken en av regionens viktigste og mest artsrike slåttemarklokaliteter.

For nærmere beskrivelse av kulturminnet vises det til vedlagt dokumentasjon.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket.

Mikkelrud fredes som et kulturminne etter en av våre nasjonale minoriteter.

De kulturmiljøene som gis et varig vern gjennom fredning skal representere hele landets historie og samfunnsutvikling. De skal vise et mangfold av både geografisk, sosial, etnisk, næringsmessig og tidsmessig bredde. Samlet skal de formidle vår felles historie som inkluderer alle grupper i samfunnet, nå og til kommende generasjoner.

Svært mange skogfinske kulturminner er forsvunnet, enten ved at de er blitt revet eller forfalt. Riksantikvaren derfor valgt ut et antall kulturminner for fredning som til sammen representerer en helhet slik en tradisjonell skogfinsk gård kunne sett ut rundt 1900, og Mikkelerud inngår i denne helheten som et godt bevart som kulturmiljø.

Mikkelerud har stor kunnskapsverdi om skogfinsk byggeskikk, sammenhengen mellom bygninger og landskap og utnyttelse av naturressurser og kulturlandskap, med en beliggenhet typisk for finneplassene. Fredningen viser også den geografiske utbredelsen av skogfinsk bosetning til tidligere Akershus fylke, og skogsområdet rundt Mangen.

Mikkelerud er et eksempel på en finneplass som har høy autentisitet, og stor opplevelses- og identitetsverdi med potensiale for både formidling og dokumentasjon av den skogfinske kulturen i Norge.

Tilstand og økonomiske konsekvenser av fredning

Viken fylkeskommune har gjennomført en tilstandsvurdering i oktober 2021.

Vurdering av tilstand og økonomi

Fredningen omfatter 9 bygninger. Ut ifra Norsk Standard EN - NS 16096 er alle bygningene vurdert i tilstandsgrad TG 1 og har kun behov for et normalt vedlikehold.

Bygningene var i svært dårlig stand da nåværende eier overtok plassen i 2010. Flere hadde omfattende skader og noen var i ferd med å falle ned. Men plassen var i stor grad ferdig istandsatt før fredningen ble varslet i 2019. I 2021 ble det fra den statlige tilskuddsordningen til freda kulturminner i privat eie, bevilget en mindre sum til tilbakeføring av en utvendig trapp. Trappen er plassert ved våningshusets østre gavlvegg, opp til loftsetasjen.

Fredningen omfatter også rester etter en sag og det som kan ha vært ei mølle. Det er i dag bare ruiner som er bevart av disse bygningene.

Lokalisering, eiendomsforhold og reguleringsmessig status

Skogfinneplassen Mikkelerud ligger i et skogsområde, ved FV 1468, omkring 7. km. vest for Mangensjøen og Mangen kapell.

Hjemmelshaver til eiendommene gbnr 172/29 og 172/36 er Anne Lise Torvund. Hjemmelshaver til eiendommene gbnr 172/3, 5, 7-11 er Lars Oscar Toverud.

Eiendommene er ikke regulert. Eiendommene er i gjeldende kommuneplan, vedtatt 25.3.2019, avsatt som LNFR-område for tiltak basert på gårdens ressursgrunnlag.

I Aurskog-Høland kommunens kommunedelplan for kulturmiljøer, 2021-2031, vedtatt 20.06.22, er plassen Mikkelerud tatt med og plassert i vernekategori F (fredet). Mikkelerud er i kommunedelplanen anbefalt sikret med et formelt vern gjennom Plan- og bygningsloven.

Forholdet til lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Når kulturminneforvaltningen fatter vedtak, skal det samtidig gjøres en vurdering av om dette har innvirkning på naturmangfoldet. Dette følger av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Lovens §§ 8-12 legges til grunn for vurderingen, jf. § 7.

Det er gjort søk i Artsdatabankens artskart og Miljødirektoratets naturbase for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Søket gjaldt sårbare og truede arter.

Det er registrert følgende sårbare og truede arter i det fredete området:

- Fiolett greinkøllesopp (sårbar)
- Solblom (sårbar)
- Solblomengmøll (sterkt truet)
- Veggvedveps (sårbar)
- Mørk rutevinge (sårbar)
- Enghettebladbille (sårbar)
- Malurtnettege (kritisk truet)
- Cathormiocerus aristatus (sårbar)
- Leppeskjoldbille (sterkt truet)

Innenfor fredningsområdet er det registrert et stort biologisk mangfold og naturtypen kulturlandskap slåttemark. Naturtypen og det biologisk mangfold er vurdert som svært viktig.

Det vurderes at fredningen verken vil komme i konflikt med naturverdier eller påvirke naturmangfoldet i negativ retning. Naturmangfoldsloven føre-var-bestemmelse (nmfl § 9) anses dermed ivaretatt.

Bakgrunn for fredningssaken

Riksantikvaren har siden 2016 hatt en satsning på skogfinske kulturmiljøer, hvor et representativt utvalg av kulturmiljøer knyttet til den skogfinske minoriteten i Norge er valgt ut for fredning. Arbeidet bygger på Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005), Leve med kulturminner. Fredede kulturmiljøer i Norge skal representere hele landets historie og samfunnsutvikling. Siden de nasjonale minoritetenes kulturmiljøer i liten grad var representert på fredningslista, har arbeidet med kulturmiljøer knyttet til de nasjonale minoritetene hatt høy prioritert i Riksantikvarens fredningsstrategi. Arbeidet med å finne et utvalg av fredningsverdige skogfinske kulturmiljøer har foregått i samarbeid mellom Riksantikvaren, fylkeskommunene og det skogfinske miljøet. De skogfinske institusjonene som har vært involvert, har blant annet

vært Skogfinsk Museum og Skogfinske Interesser, som på sin side hatt kontakt med lokale foreninger, historielag, dugnadsgrupper og ressurspersoner, for å få innspill til hva som burde fredes.

Riksantikvaren fikk innspill fra bl.a. daværende Akershus fylkeskommune og oversikt over bevarte skogfinske kulturminner i fylket. Mikkelerud var et av kulturminnene som ble foreslått fra Akershus fylkeskommune som et relevant og aktuelt fredningsobjekt. Før fredningssaken ble satt i gang fikk Mikkelerud fylkeskommunale tilskuddsmidler til restaurering og oppbygging av grue og pipe i våningshuset.

Redegjørelse for saksgang og den videre behandling av fredningsforslaget

Melding om oppstart av fredning ble, i samsvar med kulturminneloven § 22 nr.1, meddelt eierne og kommunen i brev av 4.2.2019. Samtidig ble dette kunngjort i avisene Indre Akershus Blad, Romerikes Blad og Norsk Lysningsblad.

Det kom inn tre merknader til meldingen om oppstart av fredning:

- Statsforvalteren i Oslo og Viken har i brev datert 13.13.2019 påpekt at Mikkelerud er en av de viktigste og mest artsrike lokalitetene med slåttemark i regionen Oslo. I brevet fremholdes det at det er viktig at bestemmelsene til fredningsområdet sikrer mulighet for videre skjøtsel/restaurering og evt. utvidelser av slåttemarken.
- Statens vegvesen har i brev datert 19.2.2019 ingen merknader til varsel om oppstart av fredningssaken.
- Lars I Toverud gir i brev datert 05.02.19 en rekke opplysninger knyttet til stedts historie, bygninger og tidligere eiere, Anne og Johan Haug. Lars I Toverud er kritisk til at eiendommen ble solgt til nye eier uten at han ble varslet.

Forslag om fredning ble sendt på høring 26.04.2022 og forslaget ble samtidig kunngjort i avisene Indre Akershus Blad, Romerikes Blad og Norsk Lysningsblad.

Til offentlig ettersyn kom det inn én merknad:

- Anne-Lise Torvund har i brev datert 17.06.22 påpekt at det er feil i matrikkelkartet, eiendommen gbnr 172/36 (Sætertun) er ikke lagt inn. Hjemmelshaver til gbnr 172/36 er Anne-Lise Torvund.

I henhold til fylkeskommunens rutiner for behandling av saker om fredning etter kulturminneloven, skal fylkesrådet avgi høringsuttalelse til fredningsforslaget etter at de øvrige høringsuttalelser er innkommet. I tråd med dette behandlet fylkesrådet fredningsforslaget i møte 14.09.22 og gjorde følgende vedtak:

«Fylkesrådet gir sin tilslutning til fredning av skogfinneplassen Mikkeldrud. Fredningen vil sikre bevaring av en tradisjonell skogfinneplass og bidra å dokumentere den geografiske spredningen av innvandringen og bosettingen av den skogfinske befolkningen i Norge.»

Jf. Kulturminnelovens § 22.3 ble fredningsforslaget deretter oversendt til behandling i kommunestyret i Aurskog-Høland. Kommunestyret fattet 24.10.22 følgende vedtak:

«Kommunestyret gir sin tilslutning til fredning av skogfinneplassen Mikkeldrud.»

Fylkeskommunens vurdering og anbefaling:

Ingen av høringsuttalelsene går imot fredningen. I samsvar med uttalelse fra Statsforvalteren er det i fredningsbestemmelsen, punkt. 8, lagt inn mulighet for tilbakeføring av arealer, som ikke har vært i hevd de siste tiårene. Det er fastlagt at skjøtsel av området skal foregå med metoder som ikke reduserer de kulturhistoriske verdiene.

Det er ifm. utarbeidelse av fredningsforslaget valgt å redusere omfanget av fredningen. For alle bygninger, innenfor fredningsområdet, ble det varslet fredning av både eksteriør og interiør, etter kulturminneloven §15. I forslaget som ble lagt ut på høring er fredningen av interiører begrenset til våningshuset, låven, stabbur og stallen, øvrig bygninger på Mikkeldrud og bygningene på Sætertun omfattes ikke av et interiørvern.

Etter henvendelse fra Anne-Lise Torvund har Aurskog-Høland kommune utført retting av matrikkelen. Eiendommen gbnr 172/36 er kartfestet, hjemmelshaver er Anne-Lise Torvund. Eiendommen gbnr 172/36 er lagt inn i fredningsforslag, dokumentasjonsvedlegg og kart. Endringen berører ikke nye eiere og fører ikke til en utvidelse av fredningens omfang. Hjemmelshaver til eiendommen gbnr 172/3, 5, 7-11, Lars Oscar Toverud, har ikke kommet med merknader til endringen.

Merknader fra Statens vegvesen, Lars I Toverud, kommunestyret i Aurskog-Høland kommune og fylkesrådet i Viken fylkeskommune tas til etterretning.

På bakgrunn av ovennevnte, anbefaler Viken fylkeskommune at Riksantikvaren vedtar fredning for skogfinneplassen Mikkeldrud, gbnr.: 172/3, 5, 7-11, 29 og 36, i Aurskog-Høland kommune, med hjemmel i kulturminneloven §§ 15 og 19.

Riksantikvarens behandling av fredningssaken

Forslag om fredning med politisk vedtak, ble oversendt fra Viken fylkeskommune til Riksantikvaren 11.11.2022. Riksantikvaren har ved behandlingen av saken vært i dialog med fylkeskommunen og eierne av eiendommene som er berørt av fredningen. Riksantikvaren slutter seg til Viken fylkeskommunes fredningsforslag.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens vedtak om fredning kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. forvaltningsloven § 28. Eventuell klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren innen tre uker fra fredningsvedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven § 29.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 5.

Vennlig hilsen

Hanna Geiran
riksantikvar

Turid Kolstadløkken
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

Fredningsdokumentasjon del 1

Fredningsdokumentasjon del 2

Å eie et fredet hus

Dispensasjonsveileder

Kopi til: Aurskog Historielag/ Aurskog-Høland kommune, Rådhusveien 3, 1940
BJØRKELANGEN/ Fortidsminneforeningen, Dronningens gate 11, 0152 OSLO/ Statens
Vegvesen - Region øst, Postboks 1010 Nordre Ål, 2605 LILLEHAMMER/ Skogfinske interesser i
Norge, v/Terje Audun BredvoldKaptein Dreyers ved 1604, 2283 ÅSNES FINNSKOG/ Terje
Audun Bredvold, Skogfinske interesser i Norge, v/Terje Audun BredvoldKaptein Dreyers ved
1604, 2283 ÅSNES FINNSKOG/ Norsk Skogfinsk Museum, Furubergsvegen 42, 2256 GRUE
FINNSKOG/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO/
Fortidsminneforeningen - Oslo og Akershus avdeling, Vøienvolden gårdMaridalsveien 120, 0461
OSLO/ MiA - Museene i Akershus, Postboks 168, 2011 STRØMMEN/ Statsforvalteren i Oslo og
Viken, Postboks 325, 1502 MOSS/ Viken fylkeskommune, Postboks 1200 Sentrum, 0107 OSLO/
Skogfinneforeningen

